

Naši častiti naročniki in uvrstniki naj poslužno na znanje vzamejo, da mi plačila na nas le tedaj pripoznamo, kadar se denar po poštni nakaznici ali položnici poštne hranilnice na našo upravnitvo pošlje, ali tedaj, kadar se zneski neposredno v našem upravnitvu v Ptuj, gledališko poslopje šte. 3, proti potrdilu prevzamejo.

Plačila, katera prevzamejo druge osebe, nimajo za nas nobene veljavnosti.

Upravnitvo „Štajerca“ v Ptuj.

Kmet nima ničesar!

Vprašamo gospode duhovnike, ki gotovo v nobenem oziru ne trpijo pomanjkanja, — vprašamo jih, ki vendar živijo med ljudstvom, med kmetiskim ljudstvom, — ki so vendar učitelji krščanske ljubezni in ki so nasledniki tistega, kateri ni imel prostora, da bi svojo glavo k počitku položil, — vprašamo torej te gospode: Ali ne vidite kmetске bede? Ali ne vidite naše kmete delati in stradati in trpeti in zopet delati? Ali ne opazujete, koliko kmetov pride iz obupa v prerani grob? Ali ne vidite, kako vse gospodarstvo vsled teh razmer nazaduje? . . . Ej, prepričani smo, da to vse vidite in opazujete. Saj živite med ljudstvom, saj čujete na cesti in v spovednici krvave vzdihljave kmetскеga trpina . . .

Gospode duhovniki! Ali veste, zakaj Vam to pripovedujemo? Mi Vam privoščimo Vaše dobro življenje. Kmet ne zavida nikomur sreče. Kmet ni skopuh in ni lakomen! Ali, gospode duhovniki, vsa čast Vam in Vašem stanu; le nekaj ne pozabite: da živite i Vi od kmeta! Kadar razdelite na krožniku fino pečenega piščanca, spominjajte se, da živi kmet ob krompirju in da je njegov trud Vam pomagal . . .

Zakaj Vam kličemo to v spomin? Vi duhovniki ste krivi, da si je kmet sedanje poslance izvolil. Vi ste mu te poslance priporočali, Vi ste kmeta z vsemi mogočimi sredstvi silili, da je te gospode volil, čeprav bi imel raje neodvisne može in kmete. Vi gospodje duhovniki ste torej tudi odgovorni za delo teh poslancev. To odgovornost morate pred Bogom in pred ljudmi prevzeti! Ti poslanci pa so z daj ljudstvu na neovpajoči način škodovali. Vzeli so mu sleherni upanje za zboljšanje njegovega položaja. Razbili so deželni zbor in se izjavili proti sklicanju državnega zbora. Ti poslanci so torej kmeta pribili zopet na križ trpljenja!

In Vi, gospodje duhovniki? V volilnem času ste Vi obljubovali, da bodejo ti poslanci ljudske interese zastopali. Raz prižnic ste govorili in v spovednici šepetali, da bodejo ti poslanci ljudstvu pomagali. In zdaj? Zakaj zdaj molčite, gospodje duhovniki? Zakaj ne prislitate poslancev, da morajo za ljudstvo delati?!

Gospodje duhovniki, premislite eno: kmet nima ničesar več, kmet je berač . . . Vaši poslanci so tega sekrivi! Zato pa pustite, gospodje duhovniki, kmeta zdaj pri miru! Ne prosjajte pri kmetu! Ne pošiljajte berače na zbirco, ne jemajte kmetu pridelek zemlje, orane s krvjo in znojem . . . Vi duhovniki bode te lahko brez zbirce živeli, dobro živeli, — kmetu pa bode te s tem zadnji grizljaj kruha pustili.

Duhovniki, imejte usmiljenje, — kmet nima ničesar več, kmet je izmozgan . . .

Politični pregled.

Za Spodnjo Štajersko, ki je vendar v pretežni večini slovenska, se morajo nemški poslanci potegovati, kajti prvaški za gospodarsko delo pač nimajo časa. Med najprijadnejše poslance spada R. Marckhl, ki je te dni pri poljedelskem ministertvu posredoval za pomoč spodnjestajerskemu prebivalstvu. Kakor znano, je pri nas zdaj na eni strani pomanjkanje živine, na drugi pa hudo pomanjkanje krme. Vsled tega prišlo je jako veliko kmetiskih eksistenc v nevarnost. Tudi rastejo vsled tega itak neverjetno visoke cene mesa. Potom zveze kmetijskih zdruget se hoče zdaj na Češkem in Moravskem ceno živino nakupiti ter jo potem pri nas poceni prodati. Poleg tega se hoče tudi dovoliti brezobrestna posojila za nakup živine. Za vse to se nemški poslanci potegujejo. Upati je, da bode vlada čimpreje kaj storila. Kajti beda na Spodnjem Štajerskem je res velikanska.

Prepoved za ptujski okraj. Poljedelsko ministertvo je vsled kuge na gobcih in parkljih prepovedala izvoz parkljarjev iz političnega okrajja ptujskega (to so okrajja Ptuj, Ormož in Rogatec) v Hrvatsko-Slavonijo.

Češki deželni zbor je bil po kratkem, brezpomembnem zasedanju zopet odgođen.

Umril je član gospodske zbornice grof Karl E. Nostitz. Bil je eden voditeljev katoliške narodne stranke na Češkem.

Novi davki? Čuje se, da bode vlada z ozirrom na zahtevano zvišanje plač državnih uradnikov zopet celo vrsto novih davkov predlagala, m. dr. zvišanje osebno-dohodniskoga davka v višjih razredih, davka na dividende in tantième, nadalje davek za neoženjene, preosnovno davka glede daril in dedščin itd. Radovedni smo, kaj še vse bode skrbna vlada obdačila . . .

Proti draginji sprejeli so okrajni zastopniki v Budimpešti sledeče sklepe: Mestno fabriko kruha se tako poveča, da zamore vsak dan 70.000 kil kruha proizvajati. Mestne njive se porabi edino za zelenjavo. Vžitninski davek za divjačino in perutnino se odpravi. Mesto samo nakupuje v velikem življenska sredstva in jih potem po primernih cenah proda. Mesto uredi nadalje lastno veliko mesarijo itd. itd.

Se eden ubiti! Pri znanih dunajskih izgredih je bil tudi neki Wögerbauer s sabljo ranjen. Zdaj je v bolnici umrl. Doslej so torej pri teh izgredih štiri osebe svojo smrt našle.

Portugalska doživela je zopetno revolucijo. Duhovščina namreč z republiko ni zadovoljna in je vsled tega ljudstvo proti nje razburilo. Pod vodstvom duhovnikov, ki sami tudi prav izborno streljajo, pričel se je upor, katerega pa je republičanska vlada z orožjem zadušila.

Padavica. Sredstev proti tej boleznii priporočajo celo množico. Gotovo je pa, da noben slučaj epilepsije ni popolnoma enak drugemu, nego je velik razloček po lastnostih posamezne bolezni in bolnega človeka. Iz tega izhaja, da samo individualno zdravljenje more zagotoviti uspeh. Tej zahtevi pa popolnoma odgovarja že tisočkrat preizkušeni in tudi od strokovnega časnopisa upoštevanji zdravilni način, ki ga opravlja znameniti budapeštanski specialist dr. Aleksander Szabo. Tako doseženi zdravilni uspehi so tem dragocenejši, ker streme za radikalnim ozdravljenjem epilepsije. Pomoči potrebnim radovoljno daje pojasnila ordinacijski zavod v BudaPešti, V., Grosse Kronengasse 18. 945

Polom v Šoštanj.

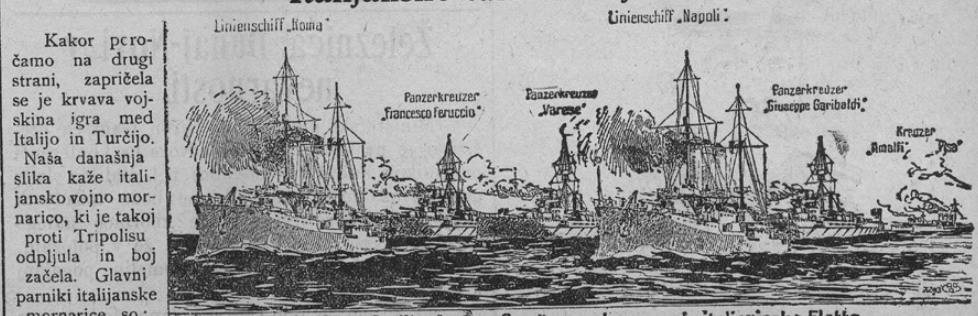
Med šoštanjskimi prvaki se širi obup, — vedno bliži prihaja pošast poloma v prvakihi podjetjih. Vse se giblje in vse se majo. Dobili smo celo kopico materijala o šoštanjski prvakihi posojilnici. Za danes naj v prvi vrsti le ponatisimo članek, ki so ga prinesli te dni nemški listi. Članek se glasi:

„Kakor znano gre vsem prvakihi posojilnicam jako slabo. Zdaj pride šoštanjška prvakiha posojilnica s svojim načelnikom Skobrnetom na vrsto. Vrabc na strehi posojilnice pojejo in čivkajo glasno o predstoječi likvidaciji. Tudi vsi ljudje v Šoštanju vedo to in istotako znani dr. Vekoslav Kukovec v Celju. Ta je hotel posebno moder biti, da bi šoštanjki in celjski posojilnici zopet na noge pomagal in da bi nekaj zanje rešil. Na Dunaju, IV. okraj, Schelleingasse 14, živi neki modri mož, ki je hišni posestnik in se piše Heinrich Steinerherz; ta je vkljub svojemu imenu si obvaril dobro dunajsko srce in je „kupil“ od šoštanjskih posojilničnih prvakov z okroglo 150.000 K cenjeno nekdanj Ivan Vošnjakovovo fabriko usnja, ki je bila last posojilnice ter elektrarne v Šoštanju; „kupil“ je to za okroglo 100.000 kron. Posojilnica mu je dala 10.000 K posojila v „gotovini“; potem je Steinerherz iz same krščanske ljubezni na posojilnični posesti (fabriki za usnjo ter elektrarni) intabulirane zahtevke ljubljanske kreditne banke v znesku 40.000 K in intabulirane zahtevke celjske posojilnice v znesku 78.000 K, skupaj torej 118.000 K, prevzel; stem je „kupnina“ v znesku okroglo 100.000 K poravnana.“ Iz hvaležnosti za tistih 10.000 K posojila, ki mu jih je dala šoštanjška posojilnica, pristupil je Steinerherz posojilnici oskrbovalno pravico čez fabriko za usnjo in elektrarno; tudi je obdržala posojilnica „pravico“, da sme iz „dohodkov“ fabrike in elektrarne osobe in reparature plačavati. Svetovna firma Siemens & Halske pa meni, da elektrarna sploh ni prav nič vredna. Torej kdor ne veruje: Novi lastnik fabrike za usnjo in šoštanjke elektrarne je od 1. oktobra 1911 sem gospod Steinerherz, ki odslej električni tok v Šoštanju po „velikem in malem“ oddaja. No, Šoštanjci si šepetajo, da je vkljub temu vse pri starem ostalo. Posojilnica: Gute Nacht! Der k. k. Staatsanwalt wacht! — Tako pišejo torej nemški listi in prvaki doslej niso nič pametnega odgovorili. Malo „prekurnštni“ se nam ti prvakihi gospodje zdijo! Kajti kar je določeno za polom, se ne da z nobenimi manevri ozdraviti! Tudi s takimi „kunštnimi“ bilancami ne, kakor smo jih pri prvakihi navajeni. Prosimo, kaj je to, ako se stvar, ki se zanjo dobi največje ponudbo 100.000 K, v bilancah ceni na 142.415 kron? Ali pa stvar, za katero se največ 29.510 K ponudi, se ceni v bilanci na 40.197 K? Skupno se je posojilnične posesti cenilo na 185.287 K, seveda v bilanci; pri prodaji pa se je zanje največ ponudilo 135.580 K!!! To so prav čudne in delikatne stvari, s katerimi se bode morala tudi oblast natančneje potočati. Sicer pa bodedo o celi zadevi še natančna poročila prinesli. Nam se le vbogi kmetje smilijo.

Dopisi.

Polenšak. Dragi mi „Štajerca“! Še vedno

Italijansko-turška vojska.

Uie in den tripolitanschen Gewässern kreuzende italienische Flotte.

seveda vso turško brodovje z lahkoto premagati. Na njih je 4552 mož. Sicer pa je gotovo, da se ta vojska ne bode na morju dokončala.

Zobna kréma
KALODONT
Ustna voda 40

naš g. župnik ne miruje in kadar na prižnico pride, takoj po slabih časnih udriha, je glasen in kriči, drugače pa vedno tibe maše bere; tudi celo leto imamo rane maše, da ne bi predolgo na teše bil. Oj vi g. Podplatnik, rajši nam Vi iz sv. evangelia razlagajte nego samo politizirati, kajti politika in duhovščina ne slišita skupaj. Tudi tisti poznani cerkveni ključar Cvetko je en fini tiček, ki je ob delitvi spovednih listkov proti nekemu možu rekel, da ni kristijan in da ne hodi k meši in kje da ima botro (kumo). Ti Cvetko le opazuj svojo hčer, kak se obnaša v cerkvi, ko „na porgo“ v stol hodi sedet in druge moti, da ne morejo moliti. Imamo tudi ledičnega mežnarja, kadar zjutraj (menda ponočju) „Ave Marijo“ tedar zvoniti, najrajši zaspi, da mu ni treba zvoniti. Da ne bi pozabil na cerkvene pevce, ki se tako lepo menjajo! Zdaj sta že tretjič prišli na vrsto neki dve poznani devici, ki sta že davno bili penzjonirani; glejte to je čast, kajti zaslužek je dvojni, kaj ne? Tudi sta pri par letih izjavili, da će naju kdo več na koru vidi, nama žiher v usta pljune; Oj pamet, pamet!

Bodisigatreda.

Iz Vojnika pri Celju. Tukaj se nahaja visokošolec, ki se grozno huduje, ako sliši, da kedo od slovenske strani pri nas nemških trgovcih blago kupuje. A da pa njegovi ubožni stariši od nemškega ledrarja porabljen čreslo za kurjavo v dar sprejemajo, se pa ta gospodič nič ne razjezi. Še več, da si on sam od presnažne nemške gospodične žlahtnega rodu viši denar za svojo študijo izposojuje, mu tudi ne smrdi po nemčurstvu. Vbogi študent bi se raji tako dolgo v politiko ne vmešaval, dokler svoj uk ne dokonča, ker ja večidel od obeh strani kaj dobrega sprejme, in bi še več, ako bi miren bil. Veliko dopadenje je imel tudi ves čas do tukajšnje bivše „nemške“ poštne ekspeditrice, s kjo v družbi bi se lahko o mnogih prijetnih uricah tudi večernih več kaj napisalo, pa se mu prizaneso. Sploh pa je škoda in nevarno za mladega študenta tako shajanje, ker se jih na tako vižo več pogubi! Ta srčni in vroči zamišljenec ima tudi zelo rad te le besede na svojem jeziku: giftna krotal! Mi Nemci pa to boljše presodimo in mislimo, da je le tak hud jezik: giftna krotal!

Štore pri Celju. Naznanim Vam, da smo pri nas enega tička prijeli. Delavec Miha Palir v Štoreh v tovarni je najdel pred kratkim neko svoto denarja. Potem je pil celo noč in celi dan, tako da je več del vse zapil. Samo eno rinko je še kupil za svojo Miciko, s katero se je mislil ženiti. Šele potem je prišel do spoznanja, da to ni bil njegov denar, ko ga je orožnik za ušesa prijel in ko se je izvedelo, kak revež je dotični denar izgubil. Zato se bode moral Palir pred sodnijo zagovarjati. Preje je Miha Palir za vsakim človekom „Pup“ vpil. Zdaj pa mi za njim vpijemo „Pup, pup, pup“.

Razbor. Naš tukajšnji župnik Vinčo Cepin je menda že davno na temeljne nauke krščanske ljubezni pozabil. Krščanstvo poznajo ti ljudje

Admiral Váchal.

Redki slučaj, da postane Avstrijec admiral tuje mornarice, se je zdaj zgodil. Naša slika kaže visokega oficirja argentinske republike, ki je bil l. 1849 v avstrijskem mestu Taus rojen. Peter Váchal študiral je v Plznu, vstopil potem v Poli v c. k. mornarico, postal

Admiral Peter Váchal

tehnični vodja v fabriki torpedovk Withead v Reki in pozneje v Spezzii. Od tukaj odpotval je v Benos-Airis, iznašel tam neko novo torpedovko ter postal kmalu šef tamošnjega arzenala za torpedovke. Pred kratkem pa se ga je imenovalo za admirala argentinske flotilje.

pač le tedaj, kadar se gre za volitve ali sploh za politične cilje klerikalizma. Letos je v našem kraju suša in sploh vreme napravilo kmetom velikansko škodo. Vse je obupano in kmetje ne vedo, s čem naj plačujejo svoje obveznosti. V takem žalostnem času bi moral župnik vendar imeti za kmete nekaj usmiljenja in bi jih ne smel nadlegovati z nepostavno ter nečloveško zbirco. Ali naš župnik se pač ne briga dosti za kmeto bedo. Tako tirja zdaj n. p. kmeta v Poloni pri Jurkloštru za bernjo kar za štiri leta. Grozi mu celo z eksekutorjem. To je pač žalostno, da duhovniki krščanske ljubezni na kmeta eksekutorja hujskajo. Kaj pa je z nauki Kristusa? Koga je pustil Kristus zarubiti? Ej, gospod župnik, slečite sukno, kajti vaše stopanje ni duhovniško!

Iz Jesenic. Jeseniška prvaška frakarija je letošnjo leto preprodila »Delavski oder«. Dosedaj so se tudi naši preprosti delavci v svrhu izobrazbe in zabave posluževali gledališkega odra pri »Jelenu na Savi«. A jeseniško frakarijo je lakota in pomanjkanje duševne in telesne hrane tako daleč gnalo, da so nam oder odvzeli in da bodo od sedaj sami prirejevali gledališke predstave. V njih lajzbžurnalu »Narodu« pišejo tako-le: »Gledališko društvo na Jesenicah otvori svojo letošnjo sezono v nedeljo, dne 8 oktobra t. l. z Ochorovnim igrokazom »Bratje sv. Bernarda«. Ker ima društvo pripravljeno jako izbran repertoar in si je priglasilo dokaj dobrih moči, bo letošnja serija jako zanimiva. Delovanja društva je seveda odvisno od tega, kako bo občinstvo izpolnjevalo svojo narodno dolžnost (!) s tem, da pridno poseča predstave!!! — Tako, na eni strani ste delavstvu odžili veselje in na drugi strani se bočete nas molsti, pa ne bo šlo! — Delavci, nobeden v te predstave, to naj bode naše geslo! — Koncem lanskega leta sta se dva igralca te frakarije vsled bede ustrelila, letos se bode pa gotovo še pred koncem sezone cela družba počla! — Pa tudi gledališki oder kakor tudi gledališki prostori ne odgovarjajo požarnopolicijskim predpisom kakor sledi: »Z požarnopolicijskih ozirov zahtevaj v predpisi za gledališča po navadi izolirano lego, popolnoma proti ognju zavarovano oder in prostor za gledalce, gradnja požarnega zidu v svrhu ločitve odra od prostora za gledalce, dalje mora biti odprina med odrom in prostorom za gledalce ločena z železnim zastorom, ki mora biti vedno v takem stanu, da je v vsakem trenutku v porabi; posebno je pa paziti na to, da se sigurno sprazneje prostora za gledalce hitro omogoči.« — Ker pa tega gledališki prostori pri »Jelenu« nimajo, je primorana jeseniška policija takoj gledališke predstave v teh lokalih vstaviti, ako se hoče županstvo ognjni sitnosti v slučaju gledališkega požara, tembolj ker v ravno isti hiši bivajo mnoge stranke in bi se lahko velika nesreča pripetila.

Gotovo govejo juho
najboljšega okusa dajo

MAGGI JEVE kocke

5 h

Pazite natanko na ime MAGGI in varstveno znamko križeva zvezda. Druge kocke niso MAGGI-jeve.

391

Železnica Dunaj-Novi v nevarnosti.

Ministerski predsednik baron Gautsch preciziral je na koncu svojega govora na konferenci načelnikov dne 15. septembra t. l. stališče vlade glede uvoza mesa tako, da se bode tozadevni razgovor pri otvoritvi državne zbornice mnogo uspešneje vršil, ako bode vlada že v položaju, podati natančna pojasnila na temelju pogajanj z Ogrsko.

Že s tem je bilo Ogrom izdano, do katerega časa želi ministerski predsednik razprave gledè uvoza mesa končane imeti; demonstracije dne 17. septembra so pristavile še „moraš“ in so Avstriji vsled tega več škodovalne nego koristile.

Te demonstracije so — v kolikor so se gibale v okvirju postave — avstrijsko vlado v slabo pozicijo postavile in ogrski nasilni politiki pomagale. Ogrska vlada izrablja zdaj ta kratak čas, da bi kolikor mogoče kot kompenzacijo za dovoljenje uvoza mesa od Avstrije zahtevala.

In tako se čuje zdaj, da hoče avstrijska vlada za lečino jed določbe gledè Lika-železnice pasti pustiti. In kaj je to dovoljenje drugega nego lečina jed? Ogrska vlada naj za kratak čas dovoli uvoz 10.000 ton argentinskega mesa in 15.000 svinj iz Srbije. Ako vzamemo le Dunaj kot konzumenta, ako se vzame od 2 milijonov prebivalcev le polovico za take, ki jedo meso, ako se računa 25 dekagramov za glavo in dan, — potem bi imel Dunaj skozi 48 dni v letu cenejšje meso. Pri temu je 15.000 svinj s 2.000.000 kil računano. Ako se računi največjo diferenco cene s 40 vin. za kilo, kar je gotovo visoko računano, potem napravi to prištedenje 10 vin. na dan ali 4-80 K za 48 dni. Pri temu pa smo se ozirali le na Dunaj. Kje ostane hasek za ostalo avstrijsko prebivalstvo, ki ima slabe posledice te pogodbe čutiti? Pritisek draginje bi s tem še dolgo ne bil odstranjen.

Ako se pozabi na določbe glede Lika-železnice, potem se zanemari eno trgovsko-politično in vojaško najvažnejših bodočih železniških linij. Avstrija nima doslej niti ene direktne zveze z Bozno in Dalmacijo in bi s tem onemogočila vsako tako zvezo. Potem bi bilo pač opravičeno, da se vlado obtoži.

Dolžnost vseh avstrijskih poslancev bi torej bila, da se proti opustitvi Lika-železnice branijo, pa čeprav trpimo še par mesecev vsled mesne draginje. Ker imajo v severnih deželah države prav malo zemlja za skupno nastopanje, naj bi delali skupno kranjski, štajerski in dalmatinski poslanci, nadalje tudi dunajski, ki so tudi v ta namen poklicani.

Sklepanje take izdajstvu podobne pogodbe se mora pod vsakim pogojem prepričati; to je tembolj mogoče, ker Ogrska tudi pod visokimi cenami mesa trpi in ker bode morala v kratkem v lastnem interesu svoje meje odpreti.

Obenem se pa opozarja tudi vsa ona mesta, okraje in občine, ki so na uredničenju nameravane železnice Dunaj-Novi odnosno Dunaj-Spljet interesirani, da naj svoje deželne ter državne poslance brzojavno k skupni akciji v tem smislu pozovejo.

Ptuj, 2. oktobra 1911.

Za trgovski gremij v Ptuj:
Adolf Schramke,
predstojnik.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričelo se je zopet novo četrtletje in usojamo si tedaj cenjene čitatelje na naročbo vabiti.

„Štajerc“

je največji in najcenejši ter najbolj razširjeni tednik v slovenskem jeziku. Brez ozira na desno in levo koraka vedno svojo pot naprej in ta pot je: boj vsem izkoriščevalcem in zapeljivcem ljudstva in naprej za gospodarsko zboljšanje! Treba pa je pri temu, da se

naroči

vsakdo ta velepotrebni list. Čimveč naročnikov dobimo, temvečji bode i list. Naročnina je tako malenkostna, da si jo lahko vsakdo dovoli. Tudi priporočamo toplo

inzeriranje

v našem listu, ki je gotovo jako uspešno.

„Štajerca“ v vsako napredno hišo!

Uredništvo in uprava.

Novice.

Trgatev. V gorinah se čuje veselo vriskanje in krepke roke nosijo nežne grozde pod prešo. Čas trgatve je prišel, čas vesele žetve, čas sreče